

DE LAATSTE LONDENBOT

De SWIFT verlaat de haven van Harlingen

In 1954 voegde de in Londen gevestigde General Steam Navigation Company het motorschip "Swift" toe aan de lijndienst Harlingen - Londen. Deze maatschappij onderhield al meer dan honderd jaar een vaste verbinding tussen Harlingen en de Britse hoofdstad met kleine vrachtschepen zoals de "Swift". De opbouw van de "Swift" had veel weg van de Engelse kolenboten die voor de tweede wereldoorlog kolen vanuit de Engelse mijnbouwstreken naar havens van het West-Europese vasteland vervoerden. De brug van de "Swift" stond midden op het schip en de machinekamer zat achterin het schip. De "Swift" was echter geen kolenboot. Door het laadgerei, dat bestond uit twee masten met elk twee laadbomen, kon je al van verre zien dat dit schip gebouwd was om stukgoed te vervoeren. Met zijn 757 bruto registerton deed het de titel kustvaarder alle eer aan. In de vijftiger jaren, de "Swift" was in 1950 gebouwd en hetel veel rederijen niet alleen functionele schepen bouwen maar hechtte men ook nog enige waarde aan het uiterlijk van de schepen. Daarom kreeg de "Swift" een met teakhout betimmerde brug wat het uiterlijk van het schip ten goede kwam. Twee luikhoofden gaven toegang tot het ruim waar zo'n 900 ton lading gestouwd kon worden.

De "Swift" bleef Harlingen meer dan tien jaar trouw. Wekelijks lag het schip in de Nieuwe Willemshaven bij de nieuwe loods van de General Steam haar vracht te laden voor Londen en na 1958 ook wel voor Felixstowe. Strokarton uit Groningen, onder andere aangevoerd per spoor, was altijd een belangrijk deel van de lading. Verder halve varkens, aangevoerd per binnenvaarder en zuivelproducten. Volgeladen voer de "Swift" dan met een gangetje van 12 mijl richting Londen om daar de volgende dag te arriveren. Ergens aan de Thames in het labyrint van dokken, kanalen en pakhuizen, niet zo ver van de beroemde Towerbridge, had de General Steam haar etablissement. De lading van die de "Swift" uit Harlingen aanvoerde was voor een groot deel bestemd voor Londen. De halve varkens gingen na bewerking als bacon over de toonbank en ook de Friese boter vond zijn weg naar de Londenaar. In het Eastend van Londen had men het liefst de gezouten Friese boter. Tegenwoordig vinden deze producten nog altijd aftrek op de Britse markt, maar ze worden niet meer vanuit Harlingen aangevoerd.

Het laden van de SWIFT in de Nieuwe Willemshaven te Harlingen

In 1965 beëindigde de General Steam haar lijndienst op Londen vanuit Harlingen. Voor de "Swift" betekende dit niet alleen het afscheid van Harlingen maar ook afscheid van de dan in moeilijkheden verkerende General Steam. Het schip werd te koop aangeboden. In 1967 ging de "Swift" naar Joegoslavië. Losinjska Plovidba heette de nieuwe eigenaar gevestigd op het eilandje Losinjs in de Adriatische Zee. Tweedehands schepen komen vaak in handen van speculanten die hopen er een paar voordelige vrachten mee te kunnen vervoeren. Zodra er dan hoge kosten komen worden de schepen opgelegd. Dan wacht men tot de schrootprijzen hoog zijn en gaan de schepen naar een sloopwerf. De tweede eigenaar van de "Swift" voerde echter een ander beleid. Losinjska Plovidba is een rederij die na de oorlog begonnen was met een paar kleine schepen maar snel uitbreidde door de aankoop van goede tweedehands schepen, de meeste uit Engeland. Deze nieuwe aanwinsten werden gefinancierd door Engelse banken. Door de schepen goed te onderhouden op de eigen werf kon Losinjska Plovidba de schepen nog lang in de vaart houden. Mooi wit geveerd begon de "Swift" hier aan een tweede leven. Haar naam werd "Cikat". Elf jaar voer het schip voor haar nieuwe eigenaar, voornamelijk in het Middellandse Zeegebied. In 1978, de "Cikat" was toen zevenentwintig jaar oud, werd ze weer verkocht. Eigenaar werd toen Tselexinia Shipping Co. Ltd. en deze brachten het schip onder de vlag van Cyprus. Op de boeg kwam nu de naam "Unity". Vier jaar voer het schip voor deze eigenaar. Dit was tevens haar laatste eigenaar. In mei 1982 kwam de "Unity" in een Libanese haven aan om daar schroot te laden. De bestemming voor deze lading was een sloopwerf bij Bilbao. De "Unity" zelf zou hier na het lossen van de lading ook gesloopt worden. De "Unity" heeft Bilbao nooit bereikt. Op 23 mei 1982 verdwijnt het schip ten Zuid Westen van Cyprus in de golven.

De "GENERAL STEAM" en HARLINGEN.

GENERAL STEAM-NAVIGATION-COMPANY.
HARLINGEN-LONDON v.-v.
Eerste klasse Stoomschepen voor Goederen en Vee vertrekken,
behoudens onvoorziene omstandigheden,
van HARLINGEN
geregeld iederen Woensdag en Zaterdag, per eerste getij;
van LONDON
geregeld Zondags en Woensdags morgens.
Informatiën bij
F. HARMENS, Agent.

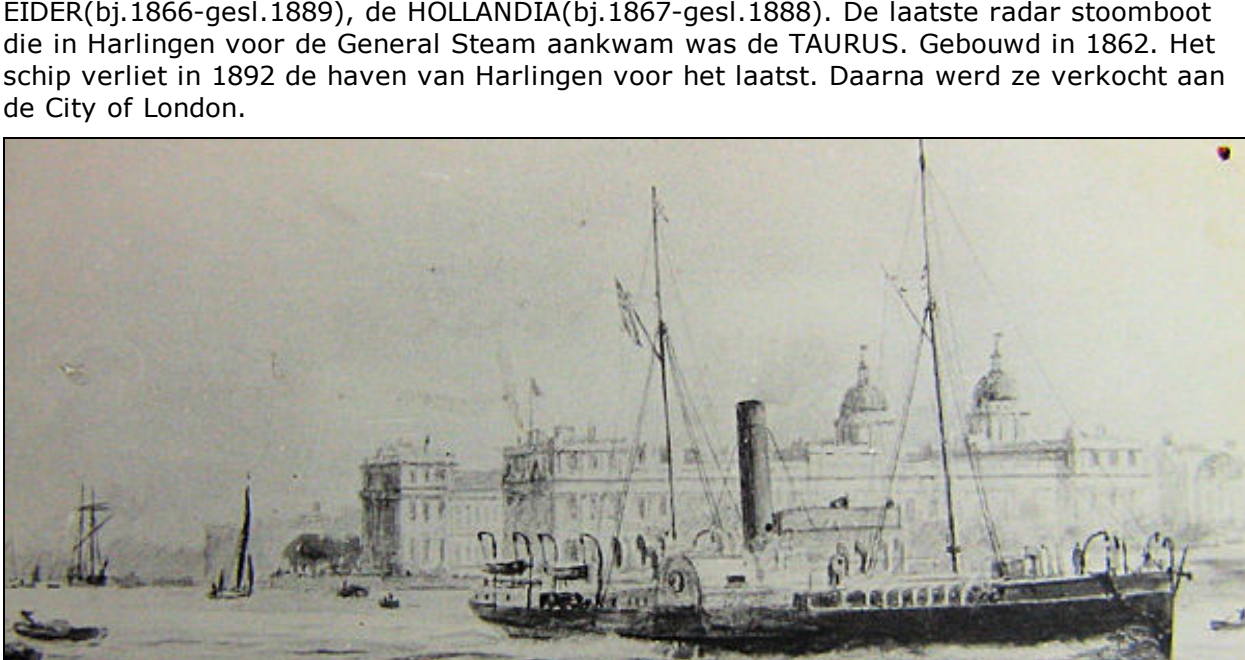
De haven van Harlingen in het midden van de negentiende eeuw. Rechts ligt een radarstoomboot. Op deze plaats lag jarenlang de boot voor Londen aangemeerd.

Het was in 1845 dat de eerste stoomboot van de General Steam uit Londen in Harlingen aankwam. Het was de RAPID een stoomradarbootje van nog geen 300 ton. Er is geen afbeelding van. Harlingen was in 1845 de belangrijkste haven in het Noorden van het land. Veel landbouwproducten werden toen al met zeilschepen vanuit Harlingen naar Engeland vervoerd. Maar de stoomschepen werden meer zekerheid van betref aankomst en vertrektijden. Er werd veel levend vee meegenomen en de schepen van General Steam vertrokken meestal op de dag na de veemarkten. De veemarkt in Sneek was op dinsdag en in Leeuwarden was de veemarkt op vrijdag. Ook Friese boter werd met de schepen van de General Steam vervoerd naar Londen. Tot 1920 was de vaste aanlegplaats van de Londenboot het oude Zuiderhoofd vlakbij de Havenpoort. De radar stoomschepen die de eerste decennia jaren de lijndienst Harlingen - Londen onderhielden waren de MAGNET en de LION. In 1860 werd de NORA daaraan toegevoegd. De NORA was het schip wat in 1862 met een lading boter terugkeerde omdat de afnemers in Londen het van Friese de slechte kwaliteit niet accepteerden. Het werd als de boterschandaal wat de Friese zuivelindustrie schade zou berokkenen. De laatste radar stoomschepen die van Harlingen op Londen voeren waren de HOLLANDIA en de TAURUS.

Een schroefstoomschip van de General Steam ligt te laden aan het Zuiderhoofd. Op het achterdek is de ronde lichtbak te zien voor de passagiersaccommodatie.

Tot 1892 bleef de General Steam met radar stoomboten op Harlingen varen. Scheepjes van zo'n 700 à 800 ton. Zoals de MAAS (b.j. 1864-gesloopt 1890), de ORION (b.j. 1865-gesl. 1890), de EIDER (b.j. 1866-gesl. 1889), de HOLLANDIA (b.j. 1867-gesl. 1888). De laatste radar stoomboot die in Harlingen aankwam was de TAURUS. Gebouwd in 1862. Het schip verliet in 1892 de haven van Harlingen voor het laatst. Daarna werd ze verkocht aan de City of London.

De TAURUS vaart op Thames ter hoogte van Greenwich.